

Nepal inför tredje könsidentitet

Ottar rapport har träffat Sunil Pant, legendarisk hbt-kämpe. Den första maj blev äktenskapslagstiftningen könsneutral i Sverige. Men redan förra året slog Nepals högsta domstol fast att homosexuella ska få gifta sig och erkände även en tredje könsidentitet. Äntligen kom domen. Den 36-årige Sunil Pants ögon fylls med tårar. Han läser vidare och kan inte tro att det är sant. All lagstiftning som innebär diskriminering av hbt-personer ska avskaffas. Regeringen uppmanas av högsta domstolen att instifta en könsneutral äktenskapslagstiftning. Dessutom ska en tredje könsidentitet erkännas. – Jag var i det ögonblicket den stoltaste bögen i hela världen, säger Sunil Pant.

Grundade Nepals första hbt-organisation

För bara åtta år sedan satt Sunil ensam och undrade om det fanns någon annan i Nepal som var som honom. För att undersöka saken gick han till en park i centrala Katmandu.

– Jag talade om "säkert sex" och delade ut kondomer samtidigt som jag försiktigt frågade om det fanns några homosexuella i Nepal, berättar Sunil. Svaret blev inte bara ja. Det blev starten på en av de mest framgångsrika rörelserna för homosexuellas rättigheter i Asien.

Sunil Pant chockades över de berättelser han fick höra i parken. Att homosexualitet inte existerade i Nepal enligt den officiella retoriken hindrade inte en aktiv förföljelse. Hbt-personer stöttes ut från sina familjer, blev relegerade från skolor, sparkades från sina arbeten. – Jag kände desperat att vi måste göra någonting, berättar Sunil Pant. I september 2001 grundade han därför hbt-organisationen "Blue Diamond". I dag består organisationen av 50 heltidsanställda och har över 130 000 medlemmar.

” En privat bank, 'Everest Bank' har gått i bräschen och gjort det formellt möjligt för personer med en tredje könsidentitet att öppna bankkonton.

Polis skar halsen av transperson

Trakasserierna kulminerade under sommaren 2004 när en polis skar halsen av en transsexuell efter att först ha tvingat henne att suga av honom. Samma år drogs organisationen inför rätta, anklagad för att förespråka "onaturligt beteende". "Blue Diamond" stämde i sin tur landets regering för diskriminering. Men rättegången dröjde. Den växande hbt-rörelsen blev under tiden en del av det antifeodala upproret för demokrati som drog genom Nepal i protest mot landets kung, "King Gyanendra", som avsattes 2008.

Efter segdragna förhandlingar där Sunil Pant gång på gång fått förklara skillnaden mellan bögar, lesbiska och transsexuella för perukstockarna i rätten kom så det historiska beslutet från landets högsta domstol. – Mycket återstår. Men jag är hoppfull. Vi har gått från att vara marginaliserade och förföljda och trakasserade av polisen till att åtnjuta skydd av samma polis. I det historiska valet i fjol som satte punkt för tio års inbördeskrig blev Sunil Pant den förste öppet homosexuella parlamentsledamoten. Parlamentet avskaffade monarkin och utropade Nepal till en demokratisk republik. Men när han besökte drabbade områden efter vårens stora översvämningar möttes han av förundran.

– Byborna undrade storögda: "Vad gör en bög i byn?" Jag fick förklara flera gånger hur jag som parlamentariker även jobbar med klimatfrågor. Vi måste visa det nepalesiska folket att hbt-personer är intresserade av politik och inte bara sex.

Tillåtande kultur i Nepal

Förklaringen till framgångarna i ett närmast feodalt land ligger enligt Sunil Pant i landets kultur.

– Vi kanske är fattiga men när det gäller att vara konservativa ligger många europeiska länder före oss. Det nepalesiska samhället är väldigt tillåtande. Det kan nog vara förklaringen till att vi inte stött på samma hårdnackade motstånd Efter domstolens beslut har den parlamentariska processen dock dragit ut på tiden.

Lagstiftningsprocessen för att besluta om ett "tredje kön" är ännu inte påbörjad. En privat bank, "Everest Bank" har gått i bräschen och gjort det formellt möjligt för personer med en tredje könsidentitet att öppna bankkonton genom att kryssa i rutan "Other".

– En lagstiftning som tillåter samkönade äktenskap kan läggas fram om en månad, eller så dröjer det ett år, säger Sunil Pant.

Gammal tradition blev ny genom Pride

Förändringens vindar blåser i Himalaya. Optimismen spirar. Men när är landet redo för sin första pridedefestival? – Det finns redan en sådan festival, varje år i augusti, säger Sunil och berättar om en sedan länge avsmnad 500-årig tradition i landet att varje år hålla en festival för att ära de döda, då man klär sig i kvinnokläder och dansar runt kor. – Vi hakade på traditionen, framför allt transvestiterna gillade konceptet, och den äldre generationen tyckte det var fantastiskt att vi bevarade den gamla kulturen, säger Sunil.

Text: Martin Schibbye Foto: Jonas Gratzner

Fakta Högsta domstolens beslut

Två domar (i december 2007 och under hösten 2008) har fastställt att landets regering ska lägga fram en lagstiftning som ger hbt-personer fullständiga medborgerliga rättigheter. Enligt domstolen inkluderar detta rätt till äktenskap för samkönade par och rättigheter för par att gemensamt äga tillgångar och kunna arva varandra.

Alla lagar som diskriminerar hbt-personer ska upphävas. Nya icke-diskrimineringslagar ska införas för att garantera alla medborgare lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. En kommitté ska formars för att studera andra länders lagstiftning när det gäller samkönade äktenskap. Domstolen rekommenderar att mot bakgrund av vad denna kommitté kommer fram till införa en könsneutral äktenskapsbalk.

Alla hbt-personer ska definieras som "normala". Lika rättigheter ska garanteras alla medborgare vid födseln oavsett sexuell läggning.

De nepaleser som inte vill kategorisera sig som man eller kvinna ska kunna kalla sig för ett tredje kön. Domstolen har instruerat regeringen att påbörja lagstiftningsarbetet i denna fråga.